

Lepi izgledi za naso kampanjo

VKLJUB PRECEJŠNI ZAKASNITVI — BO KAMPANJA VELIKO BOLJŠE USPELA KOT VSE PREJŠNE. — KAR SMO IZGUBILI NA ČASU, MORAMO Z POŠTENIM DELOM NADOKNADITI

NAŠA KAMPANJA, ki bi morala pričeti pravzaprav 15. januarja, bo dobila prvi zamah šele sedaj, ko imamo za seboj nekatere konference v naselbinah kot v New Yorku in Detroitu. Bodočo nedeljo, se bodo slične konference vršile še v Cleve-landu, Chicagu in Milwaukee. Šele po teh konferencah, ki so neobhodna potreba za priprave, se bodo začeli kazati rezultati.

Kakor je neprijetno, da smo z otvoritvijo kampanjskega dela tako zakasnili, tako nas ugodni rezultati konferenc pre- pričujejo, da bo uspeh kampanje zelo zadovoljiv in da se na končnem rezultatu zakasnitve ne bo poznala.

Prvi, ki bo dobil, (nalivno pero s svinčnikom), za 10 vpo- slanih celoletnih naročnin, bo dobil prijatelj J. Kapel iz Det- roita, ki je doslej poslal že 13 in pol letnih novih in obnovljenih naročnin in ki pravi, da hoče pri tej priložnosti oskrbeti vso svojo štiričlansko družino s tem lepim pisalnim orožjem.

Tekmovanje med naselbinami bo kampanjsko delavnost zelo povečalo. Detroitčani so svojo kvoto, kar se tiče novih na- ročnikov določili za 150% višje, kot jim je predložil s. Mice- lich. Namesto 15 jih bodo dobili 35. A hrvaški sodrugi v Det- roitu, predvsem Rimac in Latin, so poleg tega še dodatno najvi- li, da sme "Naprej" z njihove strani pričakovati najmanj 25 novih čitateljev in naročnikov, ki jih bodo dobili med sloven- skimi znanci. S temi obljubljenimi 60 novimi naročniki v eni sami naselbini, bo Detroit postal po številu svojih naročnikov,

(Nadaljevanje na 3. strani)

ZASEDANJE KANADSKEGA PARLAMENTA

Vlada je znižala izdatke za javna dela, zvišala za oborože- vanje. Kanada se drži Chamberlainove politike kot pijan plota

Kanadsko ljudstvo je mnogo več pričakovalo od zasedanja parlamenta. V prvi vrsti je ljudstvo pričakovalo, da bo vlada pričela posnemati Zdru- žene države v javnih grad- njah, da vsaj deloma mili brezposelnost.

Kanada ima toliko težkih socialnih problemov, da ljud- stvo ne more razumeti, kako se je mogel parlament izogni ti reševanja tega najbolj pere- čega vprašanja. Namesto, da bi pričel urejevati notranje za- vede delovnega ljudstva, je pričel posnemati Chamberlai- na tudi v zunanji politiki.

Budžet za 1939-40 je zni- žan na celi črti v kolikor se tiče ljudskega blagostanja. Po- sebno bodo prizadeti krediti za socialno zaščito, poljedel- stvo, prosveto in narodno zdravstvo itd.

Na drugi strani pa je par- lament odobril velikanske vsote za oboroževanje. Za direk- tno oboroževanje je zahteval Mackenzie nekaj čez 63 mili- jonov dolarjev in poleg tega zahteva še dodatnih 22 milijon- ov za razne vojne svrhe. Vlada bo takoj pričela trenirati tisoč vojnih pilotov. Piloti pa morajo imeti univerzitetno izo- brazbo, ako hočejo kvalificir- ati. Vlada bo potrošila 29 mi- lijonov dolarjev za zračno ob- rambo, ostalo pa za pešico, mornarico, tehnično edinico in za fortifikacije ob Pacifiku.

Iz tega se da sklepati, da se angleški imperij pripravlja na vojno vzlic temu, da Chamber-

lain daje pogoste izjave, da je odpravil vojno, ko je izdal Čehoslovško demokracijo v Munchenu.

V parlamentu se veliko go- vori o demokraciji in svobodi, o kateri pa ni ne sluha ne du- ha, kadar se tiče svobode del- lavskega in progresivnega gi- banja. O svobodi govorijo le zastopniki ogromnega kapita- la, ki imajo seveda vso svobo- do izkoriščanja in zatiranja svobode in demokracije, tako v parlamentu kakor tudi v ja- vnem življenju.

V Kanadi se mnogo govori o fašistični nevarnosti in obram- bi pred agresorji, toda parlam- ent ni do danes storil niti e- nega koraka, da bi zatiril to bolezen znotraj Kanade. Hit- lerjevi, Mussolinijevi in celo Stojadinovičevi agenti imajo proste roke, da sejejo med ne- zadovoljno ljudstvo seme fa- šizma. Brezposelni hočejo de- lo, vlada pa je znižala javne gradnje na borih 12 milijonov za celo leto.

Parlament je določil letni budžet na 457 milijonov do- larjev. To je v resnici veliko denarja, bo rekel povprečen čitatelj. Kam pa bo šel ta de- nar, to je važno vprašanje. Največji del ga bo dobil fi- nančni minister, ki bo moral izplačati samo za obresti od vladnih dlehnice \$134,422,792. Toda lastniki teh dlehnice niso delavci ampak finančni kapi- talisti, ki so že nekajkrat do- bili vloženi denar in obresti od vladnega dolga.

SUHAČ JEMES PROTI OPOJNI PIJAČI

Governer grozi, da bo omejil točenje pijače. Podpira suhače.

Republikanec James grozi, da bo začel s kampanjo proti točenju in prodaji opojnih pijač v Pennsylvaniji, če Whiskey trust ne reformira obširnega oglaševanja v časopisu drugod. Tudi v državnih proračun- skih se ne bo smelo oglaševati (v izločbah) nobenega likerja.

Suhači so vprizorili v Harrisbur- gu farsu (Mock Trial), katere se je vdeležil tudi governer James. Tu je dobil utis, da so trditve suhačev dobro podprte in da je treba ome- jiti prodajo in kontrolno nad pijačo. James pravi, da bo vzel vpraša- nje likerja v pretes s Liquor Con- trol Boardom, kakor hitro bo ime- noval še ostale člane.

Tudi v legislativni suhači že precej aktivni. Ze so pripravljene predlogi, po katerih se bo omejilo prodajo piva in likerja.

NEMCIJA PORTIFICIRA KAROLINSKE OTOKE

V debati o fortifikacij v Guamu, o katerem razpravlja kongres, je za- stopnik Maas izjavil, da ima dokaz, da Nemčija fortificira karolin- ske otoke, ki so le par sto milj od Guama, ki pripada Združenim dr- žavam.

Po izjavi Maasa je otočje močno zastraženo. Nobena ameriška ladja ne sme v bližino, kjer se gradi no- ve utrdbe za letalska pristanišča in drugo. Ta izjava je potrdila govo- rice, da se dela priprave za napad na Ameriko, o kateri so tudi vojaš- ki krogi že dobili nekaj na ušesa.

Republikanci v kongresu pa na- sprotnje vsaki akciji, katero bi Hitler in japonski imperijalisti sma- trali za žalitev. Po njihovem mne- nju se Amerika ne sme utrjevati proti japonskim in nemškim napa- dom.

NAPREJ

TEDNIK SLOVENSkih PROTI-FAŠISTIČNIH DELAVCEV

Št. - No. 6. — PITTSBURGH, PA., FEBRUARY 7, 1939. —

LETO - YEAR IV.

Z. S. S. R. gre na izvedbo III petletnega plana

Začetkom marca meseca bo otvoren v Moskvi XVIII. kon- gres sovjetske komunistične stranke, na katerem bo pred- ložen načrt za izvedbo tretje- ga petletnega plana. Tretji petletni plan, ki presega po svojem obsegu oba prejšnja skupaj, dokazuje velikansko rast sovjetskega gospodarstva in kulturnega življenja te- kom deset let, ter tvori podla- go, na kateri bo mogoče na delu izvesti brezrazredno člo- veško družbo in s tem prehod iz socialistične v komunistič- no družabno obliko.

Tretji petletni plan, ki bo na kongresu v posameznostih mo- goče še kaj modificiran, pred- videva med ostalim:

1. Povečanje ljudskega kon- zuma za 150%. (V Ameriki konsum pada!)
2. Povečanje industrijske produkcije za 88% napram 1937 letu. (Amerika je potrebovala 40 let, da je povečala produkcijo za 88%.)
3. Povečanje avtomobilske produkcije na 400,000 na leto.
4. Povečanje električne po- gonske sile na 75 milijonov kilovatov letno.
5. Povečanje petrolejske produkcije na 54 milijonov ton letno.
6. Povečanje premogovne produkcije na 230 milijonov ton letno.
7. Povečanje produkcije val- janega jekla na 22 milijonov ton letno.
8. Povečati produkcijo blaga za ljudsko vporabo za 170%.
9. Povečati produktivnost dela za 60% in znižati pro- dukcijske stroške za 11%.
10. Povečati produkcijo po- ljedelstva tako, da bo 1942 dosegla 30 milijard 200 mili- jonov rubljev.
11. Povečati število konj za 35%, govedi za 40%, svinj za 100%, ovc in koz za 110%.
12. Zgraditi 6831 milj nove

železniške proge, povečati proge rečne plovidbe na 71, 415 milj, popraviti in dogradi- ti 130,000 milj cest itd.

13. Izsolati 1,400,000 tehni- kov in 600,000 strokovnjakov z višjo tehnično izobrazbo.

14. Pričeti graditi največjo tehnično zgradbo na svetu, dve električni centrali, ki bo- do imele kapaciteto od po 3, 400,000 kilovatov.

Gornje so samo izrpkki iz obširnega in vse panoge go- sporadstva obsegajočega veli- čanstvenega plana, ki v svoji ce- loti presega več tisoč strani ob- segajočo knjigo.

Prvemu petletnemu planu pred desetimi leti, ki je bil i- grača napram tretjemu pet- letnemu planu, so se bedaki smejali in ga proglasili za ne- izvedljivega. Tretji petletni plan sovjetoj pa si ne upa nih- če več podcenjevati.

Z grozo čitajo poročila o tretjem petletnem planu sovr- ražniki delovnega ljudstva, reakcionarji in fašisti, kate- rim načrt napredka in sre- nejšega ljudskega življenja zvonil mrtvaško pesem.

Delovni ljudje po vsem sve- tu pa se veselijo, ker ena šestina sveta z dejstvi dokazuje, da se more s pravim in odgo- varjačim gospodarskim re- dom uničiti brezposelnost in beda, da se more pregnati iz vrst človeštva moreča kriza in pomanjkanje. Delovni ljudje se veselijo, ker sovjeti dokazuje- jo, da ni nujno, da bi obilica povzročala pomanjkanje.

Za sovjetske narode pa po- meni petletni plan še več. V ZSSR. se bližajo času, ko bo vsak državljani-za delo po svo- jih sposobnostih dobival po- polnoma vse, kar si moderen človek zamašlja kot življenje svobodnega, kulturnega in ci- viliziranega bitja. Sovjetski ljudje so na predodu iz socia- listične v komunistično člove- ško družbo.

VATIKAN OBŠOJA NACIZEM

Osservatore Romano, vatikanski organ, je ostro kritiziral Hitlerja, ki je trdil, da obstoji v Nemčiji po- polna verska svoboda. Hitler je ob- ljubil, da bo ločil cerkev od države, da dokaže svoje trditve. Papež ga je pa pozval, da bi rad videl, da bi bila cerkev v Nemčiji ločena od države, da bi verniki imeli svobo- do verskega prepričanja kot ga i- majo v Franciji in v Združenih dr- žavah.

Katoličani in protestanti v Nem- čiji so se združili in protestirajo proti nacijskemu odloku, da se ne sme v šolah učiti nobenih verskih naukov.

Uredniški članek očita Hitlerju, da postopa z katoličani preveč suro- vo, da napada njegove zastopnike in jih tira pred sodnije, obtoženi raznih prestopkov, samo da diskre- ditira cerkev in njene pristaje.

Politika, ki izvira v Vatikanu, je zelo nedosledna. Indirektno so pro- ti fašizmu in nacizmu, direktno pa ovirajo vsako borbo proti nim, ki se borijo proti fašističnemu tiran- stvu.

Madden brani Wagnerjev zakon

J. Warren Madden, načelnik del- lavskega odbora, ki rešuje vse de- lavske spore, zagovarja interese de- lavstva, ki je zapodeno v Wagner- jem zakonu. Madden pravi, da je Wagnerjev zakon institucija demoe- kracije za delavske organizacije. Brez te zaščite bi bili vsi naporu de- lavstva za kolektivno predstavnost ovirani, ker delodajalci bi vedno na- padali unije, če ni federalnega za- pado, ki jamči kolektivne pravice.

WEIRTON STEEL PROCES KONČAN

Weirton Steel Co., ki je vodila 17 mesečno tožbo z National Labor Relations Boardom, je bila izročena glavnemu odboru zadnji teden. S tem se je končal najdaljši proces, kar ga pomnilno v delavskem giba- nu.

Družba pričauje, da bo Delavski odbor na podlagi priče izrekel sodbo proti njej, zato je že naznanila, da bo vložila priziv na višjo instanco, da tako ovira priznanje unije v ve- likih tovarnah te zloglasne družbe, ki je s terorjem in policijo dušila organiziranje svojih delavcev.

Tožba se je vršila v raznih me- stih, končala se je pa v Pittsburghu.

SOVJETI ODPOKLICALI POSLANIKA IZ BUDIMPESTE

Z izjavo, da se politika Ma- djarske ne odločuje v Budim- pešti temveč drugje, (v Berli- nu in Rimu), so sovjeti odpo- klicali svoje diplomatske zas- topnike iz Madjarske in po- vabili regenta Horthyja, da za- pre madjarska zastopništva v Sovjetski Zvezi.

Na Madjarskem je proglašo- no obsedno stanje, ker je v de- želi zavladal splošen nemir in nered.

— Angleški brezposelni delavci so pričeli izvajati večji pritisk na Chamberlaina, ki posluša in sili fa- šistične diktatorje, doma je pa gluh za brezposelno pomoč lačnim.

VRAČA SE PROSTO VOLJEC MATEŠIČ

Med 300 prostovoljci, ki se vračajo iz Španije v Kanado, se nahajata dva Hrvata (Šti- mac in Djaič), in Slovenec Geo Matešič, katerega so slovenske organizacije v Kanadi težko pogrešale.

Hrabrim braniteljem demoe- kracije pripravljajo v Kanadi vroč sprejem.

Pozdravljeni prostovoljci, pozdravljen rojak Geo Mate- šič!

Stojadinovič odslovljen

Brzojavne agencije poroča- jo, da je princ Pavle odslovlj vladu Stojadinoviča, katerega je demokratično ljudstvo po- razilo pri volitvah 11. decem- bra.

Novo vlado je sestavil Dra- griša Cvetkovič, ki je vzel v ka- binet dva Slovenca, dva musli- mana in dva Hrvata. Ostali mi- stri so Srbi.

Po celem sestavu vlade, ki jo tvoriyo možje drugorzred- ne važnosti, je razvidno, da je nova vlada prehodnega zna- čaja in da bo Jugoslavija čez ne- kaj tednov ali mesecev imela drugo upanjmo, solidnejšo vlado.

V novi vladi niso zastopani predstavniki demokratične o- pozicije. Princ Pavle pa je dal novi vladi nalog, da pripravi sporazum s Hrvati. Opuščen je minister policije Acimovič, proti kateremu so bili Hrvati posebno ogorčeni, ker je na- javljal, da bo z močno roko pokoril demokratične Hrvate.

Ni se mogoče presoditi zna- čaja vladne spremembe. Važ- no vlogo so igrali notranje po- litični momenti. Vladna stran- ka se je po porazu 11. decem- bra nahajala v razkroju in pr- vi je šel iz vlade Korošec, ki je slutil polom Stojadinoviča.

Ni izključeno, da so pri od- slovlitvi Stojadinoviča igrali vlogo tudi zadnji sklepi fran- coske in angleške vlade, ki sta sklenili, postaviti se po robu gospodarski osvojitvi Balkana s strani Hitlerja in Mussolinija.

Prvi korak nove vlade je bil, zabraniti dnevnika "Vre- me", katerega lastnik je Sto- jadinovič, ki bo sedaj skušal glodati od njega izvajane cenzure na sebi samemu.

Nova vlada izjavlja, da se notranja in zunanja politika Jugoslavije ne bodo menjale, kar pa je seveda le fraza, ker če bi ostalo vse kakor je bilo, bi lahko ostal tudi Stojadino- vič.

OBVESTILA:

Vsi tisti, ki so po 15. januarju pla- čali za obnovo naročnine \$2.50, a za časa kampanje znaša znižana na- ročnina \$2, so dobili za več vposla- ni znesek odgovarjajočo podaljšanje, namesto 12 torej 14 mesecev.

Ne zamudite prilike, ki se vam proža v kampanji. Obnovite ali po- daljšajte si naročnino po \$2 za celo leto. Po 31. marca bo celoletna na- ročnina zopet normalna \$2.50.

Poslajte nam naslove svojih znan- cev in prijateljev, da jim pošljemo eno ali dve številki "Napreja" na o- gled.

Ce potrebujete tekam kampanje nekaj izvodov "Napreja" v agitačij- ske svrhe, pišite, da vam jih poš- ljemo. Upravništvo.

PRIPRAVITE SE VSEPOVSOD NA KAMPANJO "NAPREJA"!

Do 31. marca moramo dobiti 500 novih naročnikov, obnoviti vse iztekle naročnine ter zbrati \$1,000.00 v fond "Napreja".

Reakcija napenja sile, da porazi Roosevelta

Divja gonja proti zunanji politiki. Gonja se pretvarja za na- pad na relief, brezposelne in civilne svobodščine. Če jim uspe bodo napadli Wagnerjev zakon

Če je ameriško delovno ljud- stvo kedaj zasledovalo dogod- ke v Washingtonu, jih pazno motri te dni, ko se je združila vsa reakcija obeh kapitalistič- nih strank, da prepreči korak napredka.

Centralna figura je spet predsednik Roosevelt ali bolj rečeno novi deal in njegova zunanja politika. Še predno je bilo kongresu znano kaj defi- nitivnega o vladni potezi v zve- zi z evropskimi zapletljaji, ki so plod Hitlerja, Mussolinija in Chamberlaina, je skoraj brez izjeme udarila vsa pro- pagandna mašina proti Roose- veltu, proti zunanji politiki, ker ni v prid fašizma.

Iz Rooseveltovih govorov delajo fašistični pristaji svoje lastne zaključke in mu celo pripisujejo besede, katerih ni Roosevelt nikoli izrazil. Roose- velt seveda zanika, toda listi zavijajo dejstva po svoji stari navadi, da naredijo večjo kon- fuzijo. Očitki reakcije in fa- šistov so tako predrzni in ne- srarni, da posnemajo naravn- ost Hitlerjevo propagando, ki si je izbrala Roosevelta za svo- jo glavno tarčo, ko ne more Roosevelt storiti niti enega kora- ka naprej v Evropi.

Kakaj ameriško časopisje in njihovi podkupljeni člankarji tako udrihajo po Rooseveltu? Poglejmo rezultate zadnjih 10 dni, pa bo vsakomur jasno, da so to napadi na ameriško ljud- stvo, na brezposelne, na orga- nizirano delavstvo in vse pro- presivne organizacije, ki so s svojim neprestanim delom mo- bilizirale ameriški sentiment proti fašističnim agresorjem, za svobodo in demokracijo, za kolektivno varnost svetovnega mira.

Hitler je v svoji peneči jezi, direktno zabrusil, da Roose- velt tira Ameriko v vojno, da so vsi, ki ne odobravajo faši- stičnega nasilja, podžigalci svetovnega klanja, da tvorijo vse dežele, ki se pripravljajo

na obrambo, "židovsko-komu- nistični" blok.

Ta nesramna propaganda ni ostala brez zlih posledic. Zni- žana je vsota za reliefna dela, Dies je dobil nadaljno vsoto za napade na delavstvo in unije, najhujša reakcija v demoe- kratski in republikanski stran- ki je postala združena in moč- na opozicija, ki bo v vseh važ- nih zadevah ovirala program novega deala. V največji ne- varnosti so vse socialne za- ščite in reforme, katere je Roosevelt predložil kongresu, reforme, za katere se je de- lovno ljudstvo tako odločno borilo skozi zadnjih par let.

Poleg Am. zahtev se obeta še večji boj proti zunanji politiki Združenih držav. Tudi obram- ba lastne dežele je pri fašis- tično-orijentiranih kongresna- manih in senatorjih velik pre- stopok. Zakaj? Zato, ker Hit- ler noče, da se Amerika po- stavi na stran demokracij, ki so ogrožene od Hitlerja in Mussolinija, zato, ker Hitler dobro ve, da je ameriški vpliv v svetovnih zadevah najvaž- nejši faktor, zato, ker so v strahu, da Amerika končno dvigne embargo proti Španiji, ki se bori za svetovni napre- dek vseh narodov.

Fašistična reakcija je danes organizirana struja, ki pose- duje ogromne propagandne sredstva po vsem svetu. Vsa njena sila je danes v prvi vr- sti opredeljena le na Ameriko, da ji zveže roke, da jo popol- noma nevtralizira in potisne iz mednarodnega pozorišča.

Če reakcija v Washingtonu uspe v svojih naporih, bo na- redila naskok na največjo de- lavsko zmago, na Wagnerjev zakon. Kajti vso agitacijo po časopisju in radiju financirajo ekonomski rojalisti, ki vedo, da je pot fašizmu v Ameriki zaprta, dokler bo imelo delav- stvo v Ameriki močno delav- sko gibanje in delavsko zašči- to.

VSAKOLETNA POOVDNA NEVARNOST

Vlada Združenih držav hoče graditi jezove v Pennsylvaniji, pri čem pa jo ovira republikanska administracija.

Vsakoletna povodnja nevar- nost v Pennsylvaniji, predvsem pa v pittsburški okolici, kjer se stekajo dve reki, spet gro- zi te dni poplaviti mesto. Pad- lo je precej dežja in vrhu te- ga zapadel še debel sneg.

Vlada v Washingtonu pri- pravljala plane, da bi pričela graditi jeze in na ta način pre- prečiti velikansko škodo, kate- ro morajo trpeti navadno le najrevnejši sloji, ki so prisi- ljeni stanovati ob rekah, toda državna administracija v Har- risburgu, kjer spet vladajo stari republikanci, nasprotuje- jo gradnji, češ, da jim fede- ralna vlada s tem jemlje ne- kake pravice nad vodami in ozemljem (jezovi).

Governer James je odločno nasprotoval vladnemu progra- mu in pravi, da bo dovolil gra- dnje le pod pogojem, da bo dr- žava imela kake koristi, to je, da bi država prevzela kontrolo nad gradnjo, pri čem je se- veda precej dobička za politi- karje in njihove prijatelje.

Republikanska pa tudi dem- okratska reakcija v Pennsylv- aniji vedno nasprotuje kont- roli za povodnje, čeprav de- lajo velike načrte vsako leto. Javno mnenje je seveda za gradnje zidovja, toda veliki kontraktorji in njihovi hlapci v Harrisburgu nasprotujejo, če ni izgledov, da bi njihovi bosi imeli pri tem nekaj dobi- čka. Iz teh razlogov se zavla- čuje kontrola nad gradnjo javnih naprav, ki bi vsako leto prihranile neštete milijone na škodi in trpljenju.

Roosevelt za permanenten PWA

Iz Washingtona poročajo, da bo preds. Roosevelt v kratkem zahte- val, da kongres odobri permanenten program Public Works Administra- cije. V ta namen se naj določi eno milijardo dolarjev letno za javna dela.

WPA je sedaj samo začasna agen- cija, katere termin bi imel poteči 1. julija 1940. Roosevelt pričakuje, da bo to priporočilo sprejeto, ker je nekaj sličnega priporočal tudi po- sebni odsek.

NAPREJ

Slovenian Weekly Anti-fascist Labor Paper in U. S. and Canada. Published Weekly by "NAPREJ" Publishing Company. 1916 East Street, N. S. Pittsburgh, Pa.

NAPREJ

tednik slovenskih protifašističnih delavcev v Ameriki in Kanadi. — IZHAJA VSAK TOREK — Naročnina za celo leto \$2.50; za 9 mesecev \$2.00; za 7 mesecev \$1.50; za 6 mesecev \$1.35 in za 3 mesece \$0.75.

Dopisi in oglasi morajo biti v uradu najpozneje v ponedeljek zjutraj. Dopisov brez podpisa ne vpoštevamo. Vse pošiljave naslovite na:

"NAPREJ", 1916 EAST ST., N. S. PITTSBURGH, PA. Phone: FAirfax 1442

DETROIT ODGOVARJA WINDSORJU NA NJEGOVO ROKAVICO

Detroit, Mich. — S. Miketichu, ki nas je nekaj tednov ščegetal, dražil in klicel na korajžo v kampanji za naš "Naprej", smo pošteno zagodli. Sestali smo se in ugotovili, da njegova rokavica ne sme ostati nepobrana. Brez daljšega opisovanja kako in kaj, sporočamo samo naše sklepe, ki so razvidni iz spodnje resolucije, sprejete na sestanku:

Na sestanku 4. februarja 1939 zbrani odborniki in prijatelji "Napreja" ugotovljajo:

1. V današnjem skrajno napetem mednarodnem položaju, ko po vsem svetu zaostreje usodna borba agresivnih fašističnih sil reakcije proti demokratičnim branilec svobode, kulture in napredka, je napolnil čas, da se mora vsak posameznik, vsak pojedini prijatelj svetovnega miru in človeškega napredka, brez ozira na vero, stranko ali narodnost, uvrstiti v bojevrne vrste demokratične fronte, da se s složnimi in združenimi silami razbijejo zločinski načrti fašističnega barbarstva.

2. Tudi v Združenih državah samih smo prišli v odločilna leta 1939-40, ko se bo za daljšo dobo odločilo, ali bo ostala na krmlju razmeroma demokratična politika Rooseveltovega novega deala, ali pa se bodo polastili oblasti skrajni reakcionarni Hooverjevega in Garnerjevega tipa, ki z prikrajševanjem socialnih zakonov, z skrajševanjem WPA, relikta, ki z zatiranjem unijskega in političnega gibanja, ki z protidržavarsko gonjo, ki z dobavljanjem orožja Nemčiji, Italiji, Japonski, ki z embargom napram napadeni Španiji spravljajo Združene države na rep Hitlerja, Mussolinija in Japonske. Kruh, svoboda, mir, demokracija, napredak, kultura in bodočnost ameriškega ljudstva je na tehnični.

3. Ameriški Slovenci, brez ozira na stranko ali vero, smo kot delovni ljudje v največji meri zainteresirani, da Združene države ne postanejo plen reakcije. Naš obstanek je odvisen od tega, da se obrani in dalje razvije dosežanje socialne in politične pridobitve, da se na vsej črti porazi reakcija.

4. Ker tednik "Naprej" s svojim pisanjem pridobiva ameriške Slo-

vence v gornjem duhu za močno in nepremagljivo demokratično fronto, ki edina more zbrati vse progresivne sile v deželi na branik svobode sklenemo:

V sedanji kampanji "Napreja" bomo napeli vse sile, da v Detroitu in okolici razširimo in utrđimo ta list in njegove smernice.

Tekom kampanje, do konca marca bomo

1. Obnovili iztekle naročnine, 2. pridobili najmanj 35 novih naročnikov, 3. s skupno predrevitvijo Slovencev, Hrvatov in Srbov kakor tudi z zbirkami, oglašili itd. bomo podprli fond "Napreja" za najmanj \$150.00.

S tem smo sprejeli poziv S. Miketicha iz Windsorja na tekmovanje in ker ga bomo kakor razvidno dvojno prekoračili, pozivamo tudi Windsor, da nam sledi v prekoračenju.

Da pa bo v bodoče mogoče organiziraneše delovanje v gornjem duhu, bomo šli takoj na delo, da pripravimo ustanovitev široke, za vse svobodoljubne Slovence odprte izobraževalne organizacije, v kateri bo z združenimi in složnimi silami mogoče uspešneše prebujati in mobilizirati slovenskega Amerikanca za odločilne prihajajoče boje za naš kruh in našo svobodo.

Apeliramo na ostale slovenske naselbine, da nam sledijo v delu za zgraditev močne demokratične fronte v USA, za enotnost delavskih organizacij, za zmago napredka nad reakcijo, da nam sledijo v delu za popoln uspeh kampanje "Napreja".

O vsem nadaljnjem, o prireditvah itd. bomo poročali še pozneje. Odbor, ki bo skrbel za organizacijo kampanje v Detroitu je sledeči: J. Kotar, F. Modic, J. Kapel in J. Smoltz. Kakor vidite, so v odboru imena mož, ki garantirajo popoln uspeh.

Sedaj smo radovedni, če si bo Windsor povečal svojo kvoto, ko je pa S. Miketich vedno trdil, da bodo Windsorčani napravili najmanj eno tretjino tega, kar bo naredil Detroit. Če ti ni sape zmanjkalo, reci še sedaj kakšno pametno, S. Miketich! Kaj pa Clevelandčani? Ali se bodo res dali ugnati od Timminsa brez da bi si upali črhiniti besedo? — J. F.

ZGODOVINA AMERIŠKIH SLOVANOV NA RADIJU

"American All" — Immigrants All" program je priredil prosvetni urad Združenih držav

DRAMATIZACIJA RUSKIH, JUGOSLOVANSKIH IN UKRAJINSKIH PRISELJENCEV IN NJIHOVIH PRISPEVKOV V AMERIKI

Prosvetni urad Združenih držav je priredil serijo programov, ki bodo oddajani po Columbia Broadcasting omrežju v nedeljo popoldne 12. februarja ob 2 uri P. M. EST; 1 uri P. M. CT; 12 uri MT; 11 uri A. A. PT. Dramatizacija se bo nanašala izključno le na zgodovinske prispevke ruskih jugoslovenskih in ukrajinskih priseljencev v socialnem, kulturnem, gospodarskem in političnem razvoju Združenih držav.

Dramatiziralo se bo naseljevanje Rusov v Alaski, ki se je pričelo leta 1785, pozneje pa v Californiji, ko so branili trgovske in premogarske družine pred indijanci.

Dramatizacija priseljencev iz Sibirije, Kranjske, Hrvaške in ostalih delov sedanje Jugoslavije . . . tisoči močnih delavcev, ki so bili povabljeni v novi svet, da gradijo ameriška mesta, železnice in nebotičnike, kako so se morali prilago-

ditu novim razmeram priseljenec.

Dramatizacija o Antonu Lučiku, mladem dalmatinskem pomorskim kadetu, ki je prvi odkril olje v državi Texas in začel s tem nenadni oljni razvitek . . . o Pupinu, iznajditelju famozne "Pupinove cevi". . . o Nikoli Tesli in drugih slavni sinov Slovanov.

V nedeljo 19. februarja pa bodo na istih postajah oddajali dramatizacijo poljskih in češkoslovaških priseljencev.

Čevljarske firme kršijo mezdni zakon

Administrator meznega zakona Andrews poroča, da so čevljarske firme v Auburn, Maine največje kršiteljice meznega zakona. Pravi, da je poslal tam več inspektorjev in ko se vrnejo z podatki, da bo začel z prosekucijami.

HITLERJEV GOVOR -- SAMO SE KOLONIJE BI RAD

Prošli teden je ves svet pričakoval največje zahteve Hitlerja. Svet je že mislil, da bo po padcu Barcelone Hitler zahteval veliko več kakor same kolonije. Časopisje je oznanjalo njegov govor za najvažnejši dogodek in prerokovalo nove zahteve.

V mnogih krogih se nekam vprašuje, zakaj ni Hitler ob tej priliki zahteval mnogo več, ko je vendar znano, da mu Chamberlain zvesto pomaga in utira pot. Zlasti Francija je bila v velikih skrbih, da bo morala takoj odstopiti Hitlerju kako zaželjeno kolonijo. Francoska vlada se je še bolj potuhnila in dela vtise, da je zadovoljna s Hitlerjevim govorom, katerega smatra za zelo pomirljivega, ker ni postavil takojšnjih zahtev na Francijo, kakor je svet pričakoval.

V Angliji so bili že vsi iz kože. Kljub Chamberlainovi pomirjevalni politiki, ki je dal fašističnim diktatorjem vse kar so zahtevali v Evropi, je bil strah, da ne bo Hitler kompromitiral svojega botra Chamberlaina z novimi zahtevami. V zadnjem trenutku so ga pričeli svariti, da je imperij dovolj močan, da se ne bovali iti v nobeno vojno s Francijo skupaj, če bi bilo treba braniti nedotakljivost angleškega imperija itd.

Zakaj torej ni prišel Hitler na dan s svojo osvajalno taktiko in povedal kar je želel povedati? Ali se morda boji Anglije? Ne! Hitler ni bil v stanju staviti nobene nove zahteve, zato je usmeril svoj govor tako, da si pridobi še več zaupanja pri Chamberlainu in Daladierju. Med tem časom pa bo Mussolini stavil svoje zahteve na Francijo in Hitler bo podpiral njegovo avanturo, da oslabi Anglijo in Francijo.

So pa še drugi razlogi, da ni Hitler mogel izivati kakor je mislil. Sentiment Demokratičnega ljudstva je med tem časom pokazal, da je Hitlerjeva politika tako brutalna in ogab-

na, da ni niti misliti, da je sploh mogoč kak sporazum ali kompromis z nacizmom. Glasovanje v Angliji in Ameriki pa ga je naravnost osupnilo, ko je bilo dokazano, da je bila vsa fašistična propaganda obenem naperjena tudi proti demokratizacijam in ne samo proti komunizmu in Sovjetski uniji.

Tudi stališče, katerega je zavzel preds. Roosevelt, je igralo zelo važno vlogo. Roosevelt ni cincal kakor Chamberlain, ampak odločno postavil Ameriko v protifašističen blok.

A brez dvoma je še večjo vlogo igrala nezadovoljnost v Nemčiji, kjer je pričel pokati železen obroč: ljudstvo ne more prenašati več tistega terorja in pomanjkanja in je začelo kazati ostre zobe. Z podjarmljenjem Avstrije in Sudetskega ozemlja je imela Nemčija postati bogata dežela. Od tega časa bi v Nemčiji ne smelo biti nobenega pomanjkanja. Zapolnitev židovskega premoženja je tudi imela dvigniti življenjski položaj in prilike na zaželjeno stopnjo, da so prosti židovske opozicije in da bodo živeli v blagostanju. Vse te čiste arijske sanje so splavale po vodi, ljudstvo pa se vprašuje, kam vodi Hitler to veliko in nekdanj genijalno Nemčijo?

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti še na eno važno ekonomsko vprašanje, katerega izvaja svet proti Hitlerju. To je bojkot nemškega blaga po vsem svetu. Hitler nima sredstev za nakup surovin, a dežele, s katerimi je Hitler trgoval v zameno za surovine, so polne Hitlerjevih produktov, katerih nič ne bi kupit skrajno za nobeno ceno.

Hitler je bil prisiljen prvič, da govori previdno. Svobodna ljudstva so pričela mobilizirati svoje sile v demokratični fronti, katerega dobiva vedno več pristavev demokracije in svobode, ki je smrtna sovražnica fašizma.

ZAHVALNO PISMO PROSTVOLJCEV IZ PARIZA

Pittsburški odbor, ki vodi zbiralno akcijo za pomoč prostovoljcem, ki se vračajo iz Španije, je prejel od pariškega odbora obširno pismo, v katerem je podrobneje pojasnjeval delovanje v prid junaških borcev proti fašistom v Španiji.

Mednarodni odbor, čigar sekcija je jugoslovanski pododbor, je sestavljen iz svetovno znanih francoskih osebnosti, iz znanstvenikov, pisateljev, politikov, delavskih voditeljev itd. Častni predsednik je Francis Jourdan (literat), v odboru pa so med drugimi: znanstvenik Paul Langevin, generalni tajnik francoskih unij Leon Jouhaux, pisatelj Andre Malraux, urednik znanega dnevnika "L'Oeuvre" Albert Bayet, komunistični senator Marcel Cachin, podpredsednik socialistične stranke Bracke, socialistični poslanec Zyromski, komunistični podpredsednik parlamenta Jean Ducloux, pisatelj Jean-Richard Bloch, itd. Generalni tajnik komiteja pa je Andre Heussler.

Pismo jugoslovanskega pododborja glasi: Pariz, 16. januarja 1939. Odboru za pomoč hrvaškim, slovenskim in srbskim prostovoljcem iz Španije v Pittsburghu. Dragi bratje: Prejeli smo vaše pismo od 30. decembra s čekom od \$150.—, katere ste poslali čez Odbor Izseljeniške Pomoči.

Za gornjo vsooto, ki ste jo zbrali za pomoč našim prostovoljcem, vam pošljemo potrdilo, čim bomo vnovičili ček.

Ko smo vas povabili, da organizirate akcijo za zbiranje pomoči prostovoljcem, nismo niti trenutke dvorili v uspeh akcije, ker poznamo visoko zavest in solidarnost naših ameriških rojakov, ki se je pokazala v vseh dosedanjih akcijah. Za vašo pomoč se vam v imenu naših prostovoljcev najiskrenejše zahvaljujemo in podčrtujemo vaš svetel primer razumevanja položaja naših prostovoljcev-invalidov in razumevanja pomoči celemu španskemu narodu.

Na vaš vprašanje o našem pariškem odboru vam sporočamo: 1. Naš odbor je sekcija mednarodnega odbora za pomoč španskemu narodu. Ta mednarodni komite je s svojim delovanjem v mnogem pomagati Španiji, s pošiljanjem hrane, oblačil, zdravniških potrebščin itd. S evakuacijo ranjenec, invalidov in zdravih prostovoljcev, kakor tudi s vprašanjem potrebne pomoči družinam prostovoljcev so se dolžnosti odbora zelo povečale. Večji del oskrbe invalidov in njihovih družin pada sedaj v dolžnost našega odbora, ki mora po svojih močeh pomagati in prispevati še za direktno pomoč Španiji, ki v tem času najbolj potrebuje znatno podporo od zunaj.

Jugoslovanski odbor je sestavljen iz dveh prostovoljcev, (P. Gašparac in R. Simič), tajnik je Sreten Žujevič (politični emigrant). V odboru so še Tomaž Brejc, urednik lista "Glas izseljenec", B. Dimitić predsednik "Društva izseljenec v Parizu", Dida Demajo, umetnik-politični emigrant, eden predstavnik v Parizu študirajočih jugoslovanskih študentov. Odbor se želi nasloniti na čim širšo sodelovanje vseh, ki so voljni pomagati.

2. Naš odbor je šele začel razvijati svojo delavnost. V pomaganiu prostovoljcem je dosegel že nekaj rezultatov. To pa je šele začetek in le en del naše naloge, ker moramo skrbeti tudi za družine prostovoljcev, ki že več mesecev niso prejeli podpore.

3. Poslali vam bomo seznam prostovoljcev, ki se nahajajo v Franciji, kakor vse ostale podatke, ki jih želite.

4. Vas predlog o direktni zvezi z našim odborom je absolutno umesten.

mu narodu. Na vaš vprašanje o našem pariškem odboru vam sporočamo:

1. Naš odbor je sekcija mednarodnega odbora za pomoč španskemu narodu. Ta mednarodni komite je s svojim delovanjem v mnogem pomagati Španiji, s pošiljanjem hrane, oblačil, zdravniških potrebščin itd. S evakuacijo ranjenec, invalidov in zdravih prostovoljcev, kakor tudi s vprašanjem potrebne pomoči družinam prostovoljcev so se dolžnosti odbora zelo povečale. Večji del oskrbe invalidov in njihovih družin pada sedaj v dolžnost našega odbora, ki mora po svojih močeh pomagati in prispevati še za direktno pomoč Španiji, ki v tem času najbolj potrebuje znatno podporo od zunaj.

Jugoslovanski odbor je sestavljen iz dveh prostovoljcev, (P. Gašparac in R. Simič), tajnik je Sreten Žujevič (politični emigrant). V odboru so še Tomaž Brejc, urednik lista "Glas izseljenec", B. Dimitić predsednik "Društva izseljenec v Parizu", Dida Demajo, umetnik-politični emigrant, eden predstavnik v Parizu študirajočih jugoslovanskih študentov. Odbor se želi nasloniti na čim širšo sodelovanje vseh, ki so voljni pomagati.

2. Naš odbor je šele začel razvijati svojo delavnost. V pomaganiu prostovoljcem je dosegel že nekaj rezultatov. To pa je šele začetek in le en del naše naloge, ker moramo skrbeti tudi za družine prostovoljcev, ki že več mesecev niso prejeli podpore.

3. Poslali vam bomo seznam prostovoljcev, ki se nahajajo v Franciji, kakor vse ostale podatke, ki jih želite.

4. Vas predlog o direktni zvezi z našim odborom je absolutno umesten.

5. Naši prostovoljci so dosedaj pisali razne članke za ameriške liste in bodo s pisanjem nadaljevali. Morda bi bilo dobro, če bi med prostovoljci in med našimi rojaki po naselbinah ustanovili direktno

UMETNI DEŽ — IZUM TEH DNI

Inženir Baigorri-Velaz iznašel umetni dež

Dopisnik iz Buenos Airesa poroča z dne 31. decembra 1938:

Pretekli teden je tukajšnje dnevno časopisje presenetilo javnost z novico, da je inž. Baigorri-Velaz izumil aparat, s katerim je naredil prvi poskus v Arg. provinci Santiago del Estero. Ta provinca trpi po navadi od suše tako, da na več krajih razpoka zemlja na meter široko in 3 do 4 metre na dolgo. Ker pa so v imenovani provinci sedaj na vladl zelo slabi državniki, proti katerim je posebno opozicija radikalov zelo velika, so nekateri listi pisali, da je to volilni bluff za bližajoče se volitve. Tudi buenos aireški observatorij, oziroma njegov vodja, se je izjavil proti, češ, da kaj takega, kot je umetni dež, ni mogoče izvesti. V provinci Santiago del Estero, v kateri je res deževalo ob točno določeni uri, je ljudstvo kar iz sebe in hvali izumitelja, ki je podeželsko ljudstvo odresil oziroma obvaroval suše.

Inž. Baigorri-Velaz je šel še dalje. Odgovoril je na proti-izjave raznih, sedaj na dobrih mestih stoječih oseb, da so lažnivci in da niso vredni da imajo službe in sicer odgovorne. Zaprtil je osrednjo vladu v Buenos Aires-u, da v tem milijonskem mestu naredi ponovni poskus in sicer dne 3. januarja 1939, ter s tem pokane ozioroma razkaže tudi komisiji sestavljeni po izvedenih ministrstva poljedelstva svoje aparate.

Dne 30. decembra ob deseti uri dopoldne, je pomagal v tek aparate, in glej čudo; nebo je precej začelo spreminjati barvo. Pooblašilo se je. Nad hišo, v kateri so postavili aparat in kjer je na strehi antena, se je pričel v višini 100 m. zbirati oblak, ki je postal zmeraj večji. Inž. Baigorri-Velaz, je po radio postal L. R. I. El-Mundo, vsako uro podajal kratka poročila o tem nenavadnem pojavu. Dan je bil precej soparen, še težja je bila noč. Ljudje niso mogli spati. Vetra prav nič. V bližini hiše, kjer so postavljeni aparati, pa je začelo kar gneteti v zraku. Tudi strele so pričele frčati po zraku. Bliznji sestanovanci, so pa kar začeli oblegati hišo, v kateri so aparati in prositi inženirja, da neha s poskusi. Zakaj je začelo deževati že v 16 urah po delovanju aparata, ta vzrok je pojasnil izumitelj po radiu, da je vzrok temu, ker so aparati narejeni za pokrajine s suhim podnebjem, koder so potrebne predpriprave 3 do 4 dni. V Buenos Airesu, je pa podnebe vlačno, ker mesto stoji ob veliki reki Rio de la Plata. Koj zatem je zmanjšal moč aparatov, tako da bo točno dne 3. januarja po vsem mestu in bližnji okolici precejšen naliv.

Izumitelj je kar oblegan od raznih ponudbi, ki dosegajo na milijone dolarjev. Celotno evropske velesile so ponudile prav fantastične vsote za odkup izuma, ki bi jim prišel prav v slučajno vojno. Tudi obe vojnijski stranki v Španiji sta po svojih zastopnikih zapsili da se preseli v Španijo, in z dežjem prepreči bratomorno vojno.

Danes je inž. izumitelj v avdijenci pri predsedniku tu. republike in min. poljedelstva, medtem nadzoruje aparate njegov sin. Sedaj, v času ko to pišem, je tako neznošno in skoraj nezdružljivo vreme; sopenja taka, da je joj. Ljudje si na različne načine pojasnjujejo ta izum, ki bo preokrenil znanost. Kako prav bo prišel ta izum v Afriki, ako se popolnoma posreči, edanje pušcave, kot Sahara in druge, se spremenijo v rodovitne pokrajine.

FRANCIJA IŠČE UPLIV NA BALKANU

Francija, katero so fašistični hlapci potisnili iz Balkana, se je spet pričela zanimati ba politične in gospodarske razmere na Balkanu, predvsem v Romuniji in Jugoslaviji. Francija upa, da bo s svojim posredovanjem mogla ovirati ekspanzijo nemškega in italijanskega fašizma na Balkanu.

ČIKASKA LAŽ

Chicago Tribune, ki se imenuje za največji list na svetu, je prinesel pred nekaj dnevi vest, da CIO v Californiji ubija industrije, vsled česar se je Chevrolet tovarna preselila iz San Francisca v Los Angeles. Kmalu nato je morala popraviti svojo "novico" in priznati, da Chevrolet družba sploh ni nikdar imela svoje tovarne v San Francisca. To je en popravek. Kje so pa drugi?

Če bi si mogli neposredno pisati. Če mislite, da je to potrebno, pozovite one, ki želijo dopisovati s prostovoljci, da se javijo. Pošljite nam njihova pisma, da jih predamo prostovoljcem, ki bodo odgovorili.

Sprejmite našo bratsko zahvalo in pozdrav

V. Vlahovič, S. Žujevič.

Beleške o tem in onem

Do danes se ni še nihče tako resno lotil perečih vprašanj našega današnjega javnega življenja kot Frank Kerže. Njegov zadnji članek v "G. Kerže" govori o naših najvažnejših in — o listih. Kerže pravilno ugotavlja, da vsi narodi sestojijo iz raznih skupin — da smo različnih prepričan, katere skušamo uveljaviti potom našega tiska.

Kerže pravi, da so listi žrtve organizacij, ki so se porodile iz teh listov. Ko so organizacije postale dovolj močne in velike, so popolnoma pozabile na liste, ki so jim stali ob vratih in jih spremljali po njihovih trdnjih poteh. Nekateri od teh listov so že prenehali izhajati, drugi pa se še borijo za življenje. Se danes se čestokrat rabi neodvisne liste v prid organizacij, kar bi ne bilo nič naprednega, če se ne bi rabilo teh listov samo za vabila na društvene veselice z dolgimi suhoparnimi vabil.

Resnična je tudi trditev, da organizacije in glasila delijo Slovence v razne bratovščine. To je lahko razumljivo. Ker imamo toliko različnih organizacij, ki danes dobro služijo svoje urednike, je tudi naraslo število ambicioznih rojakov, ki se skušajo prirititi do korita s tem, da postajajo naravnost fanatični agitatorji. Taki samoljubni agitatorji so danes največje zlo, ker s svojo pristransko agitacijo sago gradijo večji prepad in onemogočajo združitev podpornih organizacij. Taki agitatorji navadno ne poznajo nobene tolerance, delajo svetnike iz uradnikov, ker mislijo, da bodo sami nekega lepega dne sedeli na njihovih stolčkih.

Precejen del društvenih uradnikov se ne zanima za drugo stvar kot za društvo in jedoto. Vsako drugo stvar smatrajo za nepotrebno. Vsako tudi najboljše kritiko smatrajo za napad ali na uradnika, glavnega odbornika ali jedoto, odkar se v glasilih piše le o jedoti in zanemarlja vse ostalo, kar bi članstvu utegnulo koristiti.

Krže priporoča združenje slovenskih listov, da listi uredijo svoje razmere, da prenehajo z medsebojnimi napadi, ker drugače se listi ne bodo mogli dolgo vzdržati. Kerže je našel še več drugih napak naših listov. Strinja se, da bi morali biti tolerantni napram skupinam, ki se razlikujejo po načelih in smernicah.

Keržetove priporočbe so se najmanj tikaile "Napreja", ker "Naprej" ne želi prepria z nobeno skupino, z nobenim listom. Smernice "Napreja" so odločno delavskega značaja. Mi se zavedamo, da je treba delovati za združenje naših podpornih organizacij, da je treba delovati tudi za združenje delavskega razreda, da je treba odpraviti krivični sistem, ki povzroča današnje zmede, pomanjkanje in trpljenje. Če pa hočemo slu-

RAZMIŠLJANJE

Ko sem prva leta gledal ljudskosolske klopi, so nam v stari Avstriji slikali Francijo in Ameriko za neke brezbožne države, katerih narodi nimajo vere v Boga in ne spoštovanja do vladarja. Govorili so nam, da obstoja neke vrste anarhija. Ko pa smo prišli s takim prepričanjem v te države, smo se že na prvi pogled lahko prepričali, da to ni resnica. Kdor si namenoma ni zakril oči, je takoj lahko spoznal, da je to bila kar so nam govorniki monarhistična propaganda, katere je varovala stari, trhli monarhistični sistem pred republiko ali ljudovladom.

Isto nemiselno propagando danes trosijo proti Sovjetski Rusiji, kjer v resnici obstaja ljudska vlada. Dokler je bila Rusija še monarhija, so bili Rusi naši slovanski bratje in Rusija naša slovanska mati. Ko je postala republika, jo pa mnogi ne priznavajo več. Kaj ne, čudno se to zdi človeku —? Vendar je tako. Dolga desetletja niso pripoznali francoske republike in ravno tako ne Amerike.

Ko se je pred dobrimi sto leti stari slovenski kmet otresal suženjskega fevdalizma, so mu trobili, da se mu bo v svobodi godilo še slabše. Slovenski kmet ni šel na te li-manice. Ali bomo šli danes —? Marksizem nam vodi v republiko, k ljudski vladi, fašizem pa nazaj v suženjski fevdalizem. Fašizem je diktatura velekapitalizma manjšine nad večino, nad delavnim ljudstvom.

Približuje se čas tudi za Ameriko, ko bomo morali odločevati med suženjskim fašizmom in svobodo. Tako zvano slavnato glasovanje v Angliji je pokazalo, da so v Angliji trije demonstranti proti enemu fašistu. Kako pa v tem oziru stojimo v Ameriki? V slučaju izruha svetovne vojne, bi se Amerika nikakor ne mogla izolirati. Ali bi se

žiti združenju, moramo biti tolerantni in razsodni. Poskušali smo biti tolerantni v naših argumentih z vami. Nikdar nismo kritizirali iz- bezni do kritike, temveč radi potebe.

Okrog "Napreja" se zavedamo, da je treba priznati pravice vsem demokratično usmerjenim skupinam. Treba pa je, da priznamo tudi današnjo največjo nevarnost, ki grozi zrušiti delo tisočletne kulture: fašizem. Fašizem je organizirana in dobro financirana tolpa, katero je mogoče uničiti samo na organizirani način. Fašizem ne trpi nobene druge skupine. In treba je priznati, da je naloga vseh listov, da sodelujejo v borbi proti fašizmu za svobodo, za osvobodjenje delavskih razreda. Če se lotimo tega dela, kor bi se spodobilo, bomo postali združeni in svobodni ne samo na papirju marveč tudi po ideji.

Prosveda se pritožuje, da članstvo ne prihaja na društvene seje. To je eno najzalostnejše dejstvo. V današnjih težkih dnevih bi človek mislil, da bi članstvo moralo uvideti, kaj si prihajajo iz društvenega polja, iz seji in konvencij. Demokratična v Ameriki je danes v veliki nevarnosti. Če hočemo, da bosta slovenski demokratični, je treba, da prihajamo na seje, da vodimo razne diskusije o vseh problemih, kajti po široki in pravilno razjasnjeni debati, moremo priti do pravih in ključkov. Pri tem bi tudi glasilo lahko precej pripomoglo.

S pavovim perjem se kiti om, ki prisvaja nekaj kar ni njegovo. V Detroitu deluje in to z velikim uspehom, skupina slovenskih igralcev in igral, katerih dober glas se siri daleč izven mej Detroitске naselbine. V enem naših listov čitamo, da bodo igralci sedaj nastopili v Chicagu in Chicaganom prisvoščimo užitek, ki jih čaka. To bo lahko vsakomur, ki ne bo verjel "Veneru". — Od osemih ali devetih članov te igralске družine je eden aktiven in vodilen član socialističnega kluba, kar mu stajemo v zaščoti. Ni pa ravno najzastojnejši niti najdotojnejše oglaševalni svobodno in neodvisno igralsko društvo kot odsek kluba in dajati igralcem počast, da bogašim jim ni. Če si imeli moralni preiskovati simpatije in uspešna detroitskih igralcev, bi s Oesen bil najbrže manj siguren, če bi sme oglaševati kot svoje stranske pristave. — To je sicer malenkost, zato pa nič ne škodi, če jo vrstite med beleške. — K.

S Zaitz nam je zadnji v Detroitu rekel, da na Thomas in M. M. kaj prida polagal, ker pridigarjanji dosti verjeti. Pravilno ali nepravilno — stališče pa je. Toda kaj verjame se danes Homer Martinu ki je tudi pridigar? — K.

UČITELJI HOČEJO PLAČATI DAVEK

Neverjetno toda resnično. Učitelji in učiteljice v Pittsburghu in okolici podpirajo predlog predsednika Roosevelta, da je treba obdavčiti vse, ki zaslužijo toliko, da bi bili podvrženi dohodninskemu davku po sedanjih določbah. Sedaj namreč ni treba plačati učiteljem niti nobenemu, ki je madržavno, mestno ali federalno službo, nobenega dohodninskega davka.

Organizacija učiteljev zahteva, da vlada obdavi vse državne in federalne holdere, kar bi prineslo obdavi davkov, da bi vlada lahko nadaljevala socialne zadeve brez dodatnih davkov in dajatev.

Zakaj so bili izvzeti iz obdavi od dohodninskega davka, ki skoraj zagonetka. Delavci, ki bi "zaslužili" izjemo. Če bi študiramo metode, s katerimi kapitalisti lovijo svoje kapitalne pridemo do zaključka, da so bili ti delavci izvzeti radi svoje njih važnih pozicij, katere so hoteli izrabiti, da bi branili velekapital pred davki.

postavili na stran fašističnega perijalizma ali na stran demokratičnega in pravo samoodločevanje? V tem "prosvitljenem" dvojnem stoletju se ponavljajo prave krste vojne med barbarizmom in civilizacijo. Svet se ni odrešil? ga bo odresil? Frank Starmer

LEPI IZGLEDI ZA NAŠO KAMPANJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki bo presevalo 150, tretja glavna opora "Napreja" v USA, — pod pogojem seveda, če ga tekom kampanje ne pustita za seboj New York - Brooklyn in Chicago, ki sta dosedaj bila pred Detroitom.

Velike skupne prireditve s Hrvati in Srbi, ki se pripravljajo v vseh večjih in po mnogih manjših naselbinah, započeto zbiranje prispevkov itd., nam daje garancijo, da bomo ne samo pri novih naročnikih (500), temveč tudi pri zbirki fonda (\$1.000), v tej kampanji imeli popoln uspeh.

Na vseh dosedanjih konferencah so bili izvoljeni odbori, ki bodo v posameznih naselbinah skrbeli za najuspešnejšo izvedbo kampanje in ki bodo poskrbeli tudi to, da bo po kampanji v vsaki naselbini ostal organizacijski aparat, ki bo stalno skrbel ne samo za naročnine in za fond, temveč tudi za to, da se bodo smernice "Napreja" začele bolj odločno izvajati v življenju.

Dosedaj je poskrbelo za uspešno delo v večjih naselbinah. Po konferencah v Chicagu, Milwaukee in Clevelandu pridejo na vrsto manjše, posebno v Pennsylvaniji, ki potrebujejo spodbude in zunanje pomoči. Gotovo bo tudi v manjših naselbinah, ki po svojem številu tvorijo glavno jedro "Naprejevih" čitateljev, — kampanja uspela nič manj kot v velikih, na katere smo doslej koncentrirali večino naše pozornosti.

Z združenimi silami, složno in organizirano pojdemo na delo, da zbudimo slovenske rojake za kritične čase, ki nastopajo.

PAR DNI MED BROKLYNSKIMI SLOVENCMI

(O kampanji za "Naprej", pa tudi o drugem.)

Z malimi izjemami je vsak naš priseljenec iz starega kraja prišel skozi New York v Ameriko. Toda večina priselcev vidi in ve o tem svetovnem mravljišču in čebelnjaku le toliko, kolikor ve o Le Havre, Cherburghu, Hamburgu itd., iz katerih so jih ladje odnesle čez velika luča.

V globoko notranjost velikih Združenih držav so nas pa prihodno ladjo odpeljali vlakci in marsikdo ni imel več prilike obiskati New Yorka, ki se ponša, da ima najvišje stavbe, največje mostove, najbogatejše banke in truste in ki skriva, da ima tudi odgovarjajočo mero genenat strani vsega tega "velikega" in "največjega" ...

Par tisoč Slovencev iz Jugoslavije in Primorja se peha v New Yorku in njegovih predmestjih za svoj vsakdanji kosček kruha in se bori na svoj obstanek. Med temi Slovenci je že precej močna in vplivna skupina slovenskih rojakov, ki so se razvijali z duhom časa in razmer, in ki so globoko prepričani, da je njihova dolžnost tako napram sebi in otrokom, kakor tudi napram sodelavcem in sodržavljanom drugih narodnosti, da ne stojijo ob strani velikega socijalnega in političnega gibanja, ki presnavlja današnje Združene države. So to Slovenci in Slovenke, ki jih najdete v vseh naših podpornih društvih, v raznih naših kulturnih organizacijah, ki so v svojih unijah, ki so povsod, kjer se na en ali drugi način bori delovno človek za svoje pravice in za boljši in srečnejši svet.

K tem našim rojakom so me poslali z naročilom, pogovoriti se z njimi o organizaciji kampanje "Napreja". New Yorka tudi ob tej priliki nisem bilje spoznal, kot ga nisem ob svojem prihodu v Združene države, ko sem podlurgi dan strmel v to in ono uličko, brez da bi videl New York. Za organizacijo kampanje bodo prijaki v Brooklynu storili toliko, da bi cilj celokupne kampanje mogel biti dvakrat presežen, če bi ostale večje naselbine vzele na sebe sorazmerno toliko, kot bodo to storili Brooklyncani.

Na sestanku je bil izvoljen odbor od 9 oseb, ki bodo izvedli pobiranje naročnin, ki bodo število naročnikov z pridobivanjem novih naročnikov skoraj podvojili, ki bodo pripravili dve prireditvi itd. itd. Eden izmed na konferenci prisotnih

V TIMMINSU SO AKTIVNI ZA "NAPREJ" IN ZA ZDRUŽENJE SLOVENSkih LISTOV

Timmins, Canada. — V prejšnji številki "Napreja" sem objavil članek od F. Keržeta, ki povdarja v Glasu Naroda, da bo treba napeti sile tudi za združenje slovenskih časopisov v USA. Zakaj bi jih imeli ločeno? Nobenega razloga ni, zakaj se ne bi Slovenci v USA združili tudi okrog enega odločno demokratičnega delavskega lista kot je "Naprej", ki danes najbolj praktično služi slovenskim izseljencev v Ameriki in Kanadi. "Naprej" bi brez dvoma najlažje povezal vse progresivne sile v močno demokratično fronto. Ker smo ravno v kampanji

Dopisi iz slovenskih naselbin v Ameriki

ZANIMIVE VSAKDAJNOSTI

Johnstown, Pa. — Ker nimamo denarja niti za delavske časopise, si jih zamenjamo. Jaz dobim za Naprej Proletarca in Prosveto pri prijatelju, ki mi pravi: Ta dva lista imata oba eno in isto taktiko. V Proletarcu čitaš "o ameriških radikalcih v Španiji", v Prosveti pa "kako revolucija žre svoje otroke". Dostavlja še: Pisci teh člankov bodo pa nas požrli, če se ne združimo.

Tako se začena naš tedenski razgovor, ko razpravljamo o enem ali drugem članku, ki izide v teh časopisih. Moj prijatelj, ki mi prinaša imenovana lista je ostal svež po duhu in razumu. Poslušajte kaj mi je zadnjič razložil: Dolgo sem premišljal o vsem, sedaj pa vem kaj je wrong. V Chicagu so ostareli očaki na duhu in telesu, ki se v današnjem času motorjev krčevito držijo jadernic iz platna, ki so nekdanj res bile moderne, ki pa so danes zastarele. Naši v Chicagu pa ne verjamejo v razvoj časa in zato se jezijo na motorje in jim napovedujejo polom, namesto da bi reševali svojo jadnico pred razsolom.

Zadnjič je nekdo vprašal Proletarca, kaka je razlika med fašizmom in komunizmom. To vprašanje je za Proletarca nerazrešljiva "uganka" in zato so rekli, naj jo reši Plankar iz Johnstowna. Ta je res dobra. Plankar je namreč že davno umrl in uganka bo ostala nerazrešena ...

O jednotah, o združenju se vedno več govori. Nekateri pravijo, da bi bilo treba tako narediti, da bi jednote postale prava mati za vse, ki so člani. Pravijo, da so danes jednote dobre matere posebno za tiste, ki so na njenih prsih in ki se sajajo sladko mleko, da so pa bolj mačehovske za večino članstva, ki ima dolžnost vzdrževati in rediti dobro mamičo, čeprav so brez dela in zaslužka. Da bomo jednote vz-

držali, moramo imeti delo. Če se jednote ne zanimajo za vprašanje dela in zaslužka, če ne podpirajo unijskega gibanja, bo ovcam kmalu zmanjkalo volne. Čakati na prosperitetu je varljivo upanje, če sami nič ne naredimo za poboljšanje svojega stanja.

Vsemogoče nam pride na misel, ko razgovarjamo o tem in onem. Zadnjič je eden vprašal: Kaj mislite, kaj bi se zgodilo, če bi urednik "Napreja" šel na potovanje po Nemčiji, Jugoslaviji, Madjarski, Italiji? Ali bi prišel živ in nepoškodovan nazaj, ko so pa zadnje leto celo predsednika HBZ Butkoviča precej neusmiljeno mrčvarili po Zagrebu?

O davkih sem zadnjič govoril v večji družbi in rekel, da je čudno, da moramo delavci plačevati vse življenje visoke davke in ko umremo zapustimo navadno še kak dolg na davkih svojim otrokom. Kapitalisti pa, ki nič ne delajo, zapuščajo otrokom milijone. Razgovor je poslušal neki dolgočasnik, ki je letel k republikanskemu predsedniku unije in me zatožil, češ da sem govoril proti vladi. Na seji unije je predsednik prinesel to reč naprej. Pa se je stvar končala s tem, da je dolgočasnik moral priznati, da ne ve kaj je govoril in moral je prositi za oprostitev.

O knjigah, ki izhajajo nič ne pišete v "Napreju". To bi morali, ker nas zanima in ker bi radi vedeli kaj se spleča čitati in kaj ne. Lansko leto ste povedali svoje mišljenje o Družinskem kalendarju in o drugih knjigah, zakaj ni letos nič? (Odgovor uredništva: nič nismo rekli o kalendarju o drugih knjigah JSZ in PM, ker jih nismo dobili.)

Za kampanjo doslej še nismo dosti napravili. Čim se vreme obrne malo na bolje, se oglasimo tudi o tem.

Joe Planton.

V OBRAMBO RESNICE

V uredniškem članku "Ameriške Domovine" z dne 1. februarja 1939., pod naslovom: "Kaj pravite?" čitamo sledeče:

"Oni dan nas je vprašal rojak, kaj je s tisto slavno ambulanco, katero so poslali naši rojaki španskim komunistom? Še ne vemo, če je prišla tje! Bolje bi bilo, da bi jo bili poslali v Ljubljano, pa bi nam bila cela Slovenija hvaležna. . ."

Čenjeni urednik "Ameriške Domovine"! Ambulanca ni bila poslana komunistom, pač pa trpečemu španskemu narodu in njihovim boriteljem, da je vozila in dajala pomoč krščanskim telesom, katere so raztrgale bombe, vržene po letalcih, ki so delali polete na čast Mariji Devici. Poslana je bila iz usmiljenja in požrtvovalnosti za pomoč in olajšanje žrtvam pobesnelega fašizma in moči blazne cerkvene hierarhije, katerim ni znana zgodba o Kristusu in Samaritanu in jim tudi niso znani drugi Kristusovi nauki, kadar se gre za njihove žepe in žepe kapitalistov.

Ambulanca je bila poslana v Pariz na centralo "Sanitarie Internacionale", od tam pa v Barcelono, kamor je prišla dne 26. julija 1938. Odbor, ki je bil sestavljen za pobiranje prispevkov ima pismena potrdila, (mislimo pa, da se bodo tudi sami oglasili). Originalna pisma tudi lahko dobite pri "Pomoči za špansko demokracijo", Room 205, Superior Ave., Superior Building v Cleveland, O. In ako veste, da Ljubljana potrebuje ambulanco zato, ker leži in umira stotine ranjencev, ker manjka teh usmiljenih vozov, tedaj bodite prepričani, da bodo isti rojaki z isto požrtvovalnostjo pošiljali ambulance slovenskim katoličanom. Žalostno je danes tudi, ko se španski izmučeni in sestradani skoro neoboroženi narod, bori za delavsko svobodo kakor tudi za svobodo verskega in političnega prepričanja, pa ga nekateri katoliški in cerkveni listi blatijo ter mu skušajo pogrnati nož v trbet. Ti listi gotovo ne branijo Kristusovih naukov, kakor jih tudi ne Frankovi Mavri, italijanski fašisti in nemški nacisti.

Louis Krasna,
Louis Mohar.
Člana Mednarodne Brigade.

PRVA OBLETNICA MLADINSKEGA ZBORA

Pittsburgh, Pa. — Dne 26. februarja bo slavil naš mladinski pevski zbor svojo prvo obletnico z lepim koncertom, na katerem bo sodelovalo več najboljših talentov iz Pittsburgha in okolice.

O mladinskem zboru se bi moralo veliko pisati, če bi hoteli pravilno objasniti njegov namen. V tem kratkem letu je zbor mnogo pripomogel k napredku v marsikakem oziru in si je osvojil srce vsacega dobro mislečega Slovenca in Slovenke, ki se zaveda kulturne in izobraževalne akcije naših mladih fantov in deklet.

Ob prvi obletnici te mladine bi morali pittsburški rojaki položiti vsa nasprotstva na stran kakor so otroci in napolniti dvorano Slovenskega Doma do zadnjega kotička, da jim damo moralno in materialno podporo, ki je neobhodno potrebna, ako hočemo, da se bo mladina razvijala in vzgajala v duhu tolerance in svobode.

M. S.

PITTSBURŠKA KRONIKA

Naročnik zahteva boljše pojasnilo.

"Dragi kroničar: "Zadnjič, ko si se dotaknil nekkih starih grehov v svoji koloni, niso bile omenjene vse osebe, ki so, kakor sem razumel, ovirale napredek in združenje samostojnega društva in Slovenskega Doma. Meni se zdi, da ni lepo, da se prikriva tako važne podatke pred javnostjo. Iz pripombe pa je bilo razvidno, da se uredništvo ne strinja, da se bi priobčila ostala imena. Po mojem mnenju je še več takih zadev, katere bi treba osvetliti v "Napreju." Zato imamo list, da na dostojen način okračimo stare grehe. — J. K., Pgh." * * *

Tako je, kadar se človek loti kakega kritičnega dela. Ljudje mislijo, da mora ena oseba iti v ogenj za vse. Jaz bi zelo rad ustregel želji J. K., če bi bilo mogoče bi vse stare grehe prinesel na svetlo. Toda nekje med nami obstoji nekako načelo, da greh se lahko pove, grešnika pa ne, in zato je moja naloga bolj komplicirana. Kaj pa ostali rojaki v Pittsburghu? Ali nimate tudi vi kake zadeve, o kateri veste mnogo zanimivega povedati v "Napreju?"

Jaz sem tudi mnenja, da se je bilo treba dotakniti dotične afere kakor tudi mnogih drugih. Omenil sem le toliko kolikor sem mogel izvedeti od drugih. Da niso bile omenjene ostale osebe, ki so bile indirektno zapletene v afero, mi je urednik povedal tole: Tedanji odbor Slov. Doma ni bil kompetenten reševati takih zadev, zato si je najel mešetarja, ki se je dobro razumel na svoj posel, da je preprečil združenje. — S tem, da se bi bilo priobčilo ostala imena, bi sedaj prav nič ne koristilo.

Med tem časom sem izvedel še za eno stvar, katero je treba omeniti, in katera prikazuje vsaj nekatere starejše rojake, da niso vedno in vsi klečevali za Jolietom. Zadeva je zelo interesantna, če se vpošteva tedanje družvene razmere. Mnogim je še v svežem spominu, da sta pred 20 leti hotela dva glavna odbornika prodati podporno jednoto neki zavarovalniški družbi, za kar bi bila dobila lepe tisočake. Ko so v Pittsburghu izvedeli za načrt, se je dvignil prvi močan protest.

Protest je bil tako oster in kritičen, da je dvignil vse ostalo članstvo, da so preprečili prodajo. Pittsburgh je radi tega dolgo let trpel posledice, da ni imel zastopstva niti zupanja, ker je imel gl. odbor

tukaj svojega agenta, ki je poleg klobas pošiljal tam tudi imena naših revolucionarjev. Predsednik je vsem grozil z izključitvijo iz jednote, toda zaman.

Spolterjev dopis v zadnji številki "Napreja" me je spomnil na obisk komisarja Adlešiča, o katerem je "Naprej" že tedaj najbolj pravilno poročal, da ni prišel v Ameriko samo na obisk svojih rojakov, kakor so nas hoteli prepričati Korošičevi agenti.

John Dečman, naš unijski organizator, je tedaj pisal v vseh režimskih listih in napadba itni v ogenj za vse. Jaz bi zelo rad ustregel želji J. K., če bi bilo mogoče bi vse stare grehe prinesel na svetlo. Toda nekje med nami obstoji nekako načelo, da greh se lahko pove, grešnika pa ne, in zato je moja naloga bolj komplicirana. Kaj pa ostali rojaki v Pittsburghu? Ali nimate tudi vi kake zadeve, o kateri veste mnogo zanimivega povedati v "Napreju?"

A. H.

O ZDRUŽENJU

V uvodniku Napreja štev. 3 z dne 18. januarja t. l. uredništvo piše o željah in volji članstva za združenje slovenskih bratskih organizacij. Ako se članstvo v resnici tako zanima za združenje, bi bilo zanimivo vedeti, zakaj se ne obrne na zato poklicane faktorje. To so organizacijska glasila in zato izvoljeni združevalni odbori. Če ti poklicani faktorji ne vršijo svoje naloge in če zakrivajo razpoloženje in voljo članstva, se to more imenovati velika nesramnost. Nedvomno je razpoloženje za združenje bratskih organizacij med članstvom.

Izgleda, da članstvo nima poguma in dovolj trdne volje za pritisk od spodaj navzgor za združenje.

Napisal bi lahko še mnogo več o združenju, pa to ne spada v "Naprej", ampak v glasila organizacij.

Frank Starman.

KOT PROSTOVOLJEC V ŠPANJI

Piše Louis Mohar, Cleveland, O.

(Nadaljevanje)

V Albaceti, kamor sem se vrnil iz bolnice, da me uvrstijo zopet v bojno jednico h kateri sem spadal, sem moral dobiti še ponovno zdravniško spričevalo, da sem v resnici popolnoma ozdravel in sposoben za fronto. Od komisije, ki je pregledovala rekonvalescente nisem mogel pričakovati takega spričevala, ker rane še niso bile dovolj zaraščene in ker sem bil še vedno oslabljen. Prijatelji pa so mi prekrbeli potreben "Salvo conducto" (potni list) brez komisije in že naslednji dan smo se pripadniki različnih bataljonov in brigad, vračajoči se vsi iz bolnic, vkrkali na tovrne avtomobile, ki so nas peljali zopet na fronto, k našim jedincem. Moj bataljon se je nahajal na fronti pri Brunette, kjer je

počival po veliki republikanski ofenzivi. Na poti v Brunette smo se vozili skozi Madrid, slavno mesto, ki je vzdržalo in ki še vzdržuje vse silovite ofenzive in napade fašistov. Lepo je madridsko mesto, sijajno je madridsko prebivalstvo, ki je hladnokrvno preneslo najtežje momente, kar jih je preživelo kako veliko človeško naselje v zadnjih dvajsetih letih po svetovni vojni.

Nismo se ustavili v Madridu in nisem imel prilike ogledovati si tega srca hrabre republikanske Španije. Po ulicah, skozi katere so nas avtomobili vozili proti Brunette, sem videl razdejavanja, povzročena od zračnega in artilerijskega bombardiranja. Nekateri ulice so popolnoma razrušene, drugim se skoraj ne pozna, da ležijo v vojni zoni. Čim bolj smo se bližali zapadnemu delu (Nadaljevanje na 4. strani)

IZ BROOKLYNSKE DELAVNOSTI

Brooklyn, N. Y. — Za ranjene slovenske, hrvaške in srbske prostovoljce iz Španije, ki se nahajajo v Parizu smo newyorški Slovenci že marsikaj storili. Zadnji teden smo odbor zopet poslali \$11.— v to svrhu. Teh 11 dolarjev so prispevali: Društvo "Sloga" IWO 4320 \$2.—, Jernej Corel 1.—, K. Jelušič 1.—, Sam+Lustica 1.—, Margaret 50 F. Lučev 50 F. Kustro 50 F. Milan Sepich 25, Karol Majdich 50 F. Jenie Peshel 50, Mike Borich 50, Frank Kovačič 50, John Gerželj 25, Frank Urbančič 50, Omario Novak 50, Ivan Ručič 1.— Vsem darovalcem in prijateljem španskih prostovoljcev lepa hvala!

Prireditve se v predpustu vrstijo ena za drugo. Slovensko pevsko društvo "Slovan" prireja kmetski ples, ki bo v soboto 11. februarja, zvečer ob 8 uri, v Alhambra Hall, 788 Woodward Ave. Hat cek 25 centov. Vsi posebno pa tisti, ki imate slovensko narodno nošo pridite, ne bo vam žal.

K. J.

IZ SELJENCI

"Oj, tam za goro, tam čaka zlato na nas — in veselo življenje. Tam ni več skrbi, vsak srečno živi; neznana je bol in trpljenje."

So rekli tako in se čez goro ljudje so veselo podali. Vriskali na glas, zapuščali vas — domovi so prazni ostali.

Otroci, žene in bratje, sestre so zrlj prek gor hrepeneče: kdaj vrne se kdo, prinese s sebo rumenih cekinov in sreče.

Vrnila sta dva se trudna moža. "Tam sreče ni!" sta govorila in mnogo sinov in mnogo sinov je vaših sanj beda izvabila.

Da videla spet domači bi svet in vas, sva nazaj se vrnila. A vaših sinov ne bo več domov: tujina jih je pogoltnila!"

Takrat so ljudje sklonili glave in neutolažljivo ihteli. Tja preko gora, v deželjo zlata si niso nikdar več želeli. (Marija Brencičeva).

Anton Poločnik.

IZ WAUKEGANA

Waukegan, Ill. — Z zakašnjenjem obnavljam naročnino, ker delavske razmere so take, da prej res ni bilo mogoče. Bili smo zadnje poletje sedem tednov na stavki pri Chicagu Hard Comp. Za sedanjo kampanjo za naš "Naprej" se bomo tukaj bolj slabo odrezali. List sem že večkrat pokazal našim Slovincem, pa se ga nekam ogibajo. "Aha, to je tisti komunističen list, ki ga izdajajo troublemakerji v pittsburghu", tako so informirani od naših drugih listov o "Napreju". Meni pa se "Naprej" dopade, ker je poučen in zanimiv list, katerega bi moral imeti vsak deloven človek. Nekaj naročnikov bom pa le dobil.

M. Slak.

V. IZKAZ PRISPEVKOV ZA PROSTOVOLJCE

Sprejeto od 16. januarja 1939 do 31. januarja 1939.

Slov. Zenska Zveza, Timmins, Ont., Canada	\$ 7.45
Dr. 120, SNPJ, Gallup, N. Mexico	5.00
Ods. Broj 857 HBZ, Nelson, BC, Canada	11.72
Ods. Broj 202 HBZ, Chicago, Ill.	15.15
Ods. Broj 678 HBZ, Noranda, Que, Canada	7.00
Ods. 4355 IWO, Slovan, Pa.	5.00
Ods. Broj 281 HBZ, Trial, BC, Canada	6.05
Zivan Ivanovich, Youngstown, Ohio	7.60
T. Parežanin, Seattle, Wash.	1.00
D. Bijelich, Chicago, Illinois	1.00
Ods. Broj 363 HBZ, Camden, N. J.	5.00
Ods. Broj 50, HBZ, St. Louis, Mo.	5.00
Ivan Hreljac, Jr., St. Louis, Mo.	5.00
Ods. Broj 887 HBZ, Fort Bragg, Calif.	5.00
Petar Gerbac, Fort Bragg, Calif.	1.00
Ivan Buzdon, Fort Bragg, Calif.	1.00
Ods. Broj 617 HBZ, Welland, Ont., Canada	2.00
Sime Rasin, Newark, N. J.	4.35
Petar Jakovich, W. Allis, Wis.	6.50
Zlata Horzich, Chicago, Ill.	8.75
Dobrotvor Dr. "Dalmacija", Cleveland, Ohio	5.00
Društvo "Sloga" 4320 IWO, Brooklyn, N. Y.	2.00
C. Jelušich, Brooklyn, N. Y.	9.00
Ods. Broj 9 HBZ, Chicago, Ill.	5.35

SKUPAJ \$131.92

Matj Spoler, tajnik.

PITTSBURGH, PA. DIES BO NADALJEVAL LOV NA "RDEČE"

Sprejemni večer prostovoljca J. Gerlach

Prihodno nedeljo 12. februarja se vrši sprejemni večer mlademu hrvaškemu prostovoljcu J. Gerlach in sicer v Soc. Lyceum, na 805 James St. N. S. Pittsburgh, Pa. Gerlach je bil poročnik v Washington-Lincoln Bataljonu, ki se je pred kratkim vrnil iz Španije.

Za sprejemni odbor.

Anton Horvat,
N. Banjanin,
S. Devunich.

Diesov komitej je dobil novo življenje in sto tisoč dolarjev pod pogojem, da bo v resnici preiskoval neameriške aktivnosti v Združenih državah. Proti njegovim zadnjim gonji je bilo toliko ugovorov in kritike v senatu, da je Dies sam obljubil, da se bo v bodoče držal bolj dostojno.

Diesov komitej je kreacija reakcije, ki hoče na vsak način obrniti novi deal za nekaj neameriškega, da so vsi novo delavci tujezemski radikali ako ne komunisti. Toda v prvi vrsti pa hoče oblatiti in razbiti militantnost organiziranega delavstva, ki se je zadnjih par let precej razgibalo, odkar mu grozi ameriški fašizem.

BROOKLYN V KAMPANJI

Brooklyn, N. Y. — Kakor mnogi dobro razumeti, za kaj se borijo. Kakor je že omenjeno, je osnovan odbor za to kampanjo. Temu odboru so prisločili na pomoč Hrvaški in Srbski bratje, ki so nam ponudili svojo pomoč v naši kampanji za delavski in zato protifašistični list "Naprej". V sporazumu s prijatelji lista se privedi v ta namen privedite, katere čisti dobiček je namenjen za korist lista in njegovega razširjanja. Ta priveditev se bo vršila v hrvaškem klubu na 40 ulici v New Yorku. Program te priveditve bo pravočasno naznanjen v tem listu.

Posebni novice iz naše nasebine nimamo razen par predpustnih priveditev, katere Slovenci nikakor ne smemo prezreti, kajti predpust je edini čas v letu, katerega porabljam za veselice in poroke. Tako predpustno veselico priredi moški pevski zbor "Slovan" v Brooklynu na 11. februarja v prostorih Kranka Križa na Woodward Ave., Ridgewood. Privedite namreč lep KMETSKE PLES.

Se imamo v spominu neko predpustno veselico z "kamelo", katero je privedilo gori omenjeno društvo pred par leti. Slovanovi "clowni" se trudijo da vsako svojo priveditev izvršijo kakor jo napovedujejo. Upanam, da nas s svojim kmetskim plesom na 11. februarja razveselijo.

Dalje je na 18. februarja predpustna veselica, katero priredi društvo št. 140 SNPJ v Slovenski dvorani na Irving Ave., Brooklyn. Isti večer priredi tudi Slovensko Delavsko Podporno Društvo svojo predpustno zabavo pri "Srajovomu Franceltu" na 66-91 Forest Ave., Ridgewood.

K zaključku dopisa bi še enkrat priporočal vsem slovenskim zavednim delavcem: V boj za demokracijo! V boj proti fašizmu; Na delo za "Naprej!"

Vlada gradi nova stanovanja

SELITEV V NOVA STANOVANJA SE PRIČNE ŠE TO POLETJE

Nathan Straus, načelnik United States Housing Administration, naznanja, da je vlada pričela z obširnimi gradnjami stanovanjskih hiš, v katere se bo pričelo naseljevanje še to leto. Po njegovi izjavi se bo vsak mesec naselilo v nova stanovanja okrog 5,000 družin.

Senator Wagner je predložil načrt, da vlada dovoli nadaljnjih \$800,000,000 za gradnje in čiščenje slumov v vseh večjih mestih.

V nova stanovanja pa se sprejema samo tiste družine, ki kvalificirajo v finančnem oziru. Za brezposelne in delavske družine pa ne morejo dobiti novih stanovanj, ker niso v stanju dati garancije za stanarino. To garancijo je treba odstraniti. Delavcem bi se moralo plačati dostojno mezdno in brezposelnim dostojni relief, da bodo tudi oni osigurani za udobnejše življenje.

KAMPANJSKI PRISPEVEK

IZ SILVER KINGA, KANDA.

Silver King, Mayo Y. T. — Teh par Slovencev, ki se nahajajo v severni in ledeni Kanadi, nečemo ostati izven velike kampanje, ki jo imate ameriški slovenski rojaki. Sel sem okrog prijateljev in zbral sem \$650 za fond našega "Naprēja", da bi se hitreje širil, da bi uspešneje odpiral oči in spoznanje. Prispevali so: J. Krašovec \$2.50, F. Sodec \$2, Eli Popović \$1, Rudolf Vider \$1. Za svojo obnovo pa prilagam \$2.50. skupaj torej \$9.00.

Apeliram na vse slovenske rojake, pomagajte podpirati naš slovenski protifašistični tednik, ki nam je tako potreben, ker nas poučuje in bodri v našem boju za svobodo in kruh. Mi, ki smo precej odrezani od sveta bi želeli, da bi nam "Naprej" prihajal vsaj dvakrat na teden. Če bi šli vsi na delo in zavihali rokave, bi se ta naša želja lahko kmadu izpolnila.

Bratje in sestre Slovenke, naročite si "Naprej", podpirajte ga in pridobivajte mu novih naročnikov.

Pozdravljeni, — John Krašovec.

DETROIT, MICH.

Help to Save

Spanish Democracy

Talking Picture Showing "Return to Life" and "Heart of Spain", Saturday, February 18th at 8:00 P. M., at Slovenian Workers Home, 437 South Livernois. Admission 25c. Refreshments after Movies. Good Music up and down. Sponsored by I. W. O., Branch 4339.

Prijatelj.

BROOKLYN, N. Y.

VABILO SLOVENSKO PEVSKO DRUŠTVO SLOVAN

Vas vljudno vabi na

Kmetški ples

katerega priredi v SOBOTO, 11. FEBRUARJA 1939, v ALHAMBRA HALL, 788 Woodward Ave., Ridgewood. Začetek ob 8 uri zvečer.

Udeleženci v slovenski narodni noši so posebno dobrodošli.

Hat Check 25 Cents.

SLOVAN.

KOT PROSTOVOLJEC V ŠPANJI

(Nadaljevanje s 3. strani)

Kot prostovoljec v Španiji. ... lu mesta, tem bolj smo naletovali na barikade na ulicah samih. Madrid je pripravljen, pripravljen tudi za slučaj, če bi se zgodilo kaj neverjetnega, namreč to, da bi kakšni fašistični koloni uspelo prodreti v mesto samo. Vsaka ulica, vsaka hiša je izgrajena v trdnjavo.

Pred trgovinami oziroma razdeljevalnicami hrane so stale dolge vrste ljudi, ki so čakali da dobijo svoj skromni dnevni obrok hrane. Po ulicah so vozile cestne železnice, ljudje so brzeli po svojih poslih, kot da ni vojne, kot da ni vsakdanjega obstreljevanja. Na velikih trgih so granate in letalske bombe izruvale velike jarke, v katerih bi imel prostor cel vagon cestne železnice. Pri vhodih v podzemeljsko železnico so nameščeni napis, ki jih je po vseh ulicah polno, kaj in kako je treba ravnati v slučaju zračnega napada. Po ulicah in vrtovih so se igrali otroci, brskali so po razvalinah — kakor da ni vojne.

Pozdravljen Madrid, živeli Madridčani, slavni branitelji glavnega mesta in svobode hrabrega španskega naroda! Kraj, kjer je moj bataljon počival po ofenzivi na Brunette, ni daleč od Madrida. Ko sem prišel med svoje tovariše

sem opazil, da je ostalo le še par ducatov starih znancev. Drugi so po bolnicah, mnogi počivajo za vedno v okrvavljeni španski zemlji. Za clevelandskega rojaka Krasno sem zvedel, da se nahaja v neki bolnici, natančnejšega pa ni vedel povedati nihče.

Ze pri prvih vezbah se je pokazalo, da ne morem vzdržati naporov fronte. Večkrat sem se zgrudil in imeli so za menoj več sitnosti kot pa korist. Premestili so me v drug oddelek in sicer v orožarno brigado. Popravljal sem strojnice in automobile.

Številčno oslABLJENE bataljone po ofenzivi na Brunette so izpopolnili z novimi prostovoljci in z onimi, ki so se vrnili iz bolnic. Zopet na nogah, je bila brigada transferirana na drugo bojišče, to pot na katalonsko fronto, pred Zaragoza. Fašisti so imeli tukaj utrdbe, kakoršnih nisem videl še nikoli prej. Več vrst betoniranih streških jarkov, vse v cementu in jeklu, izborno usidrana gnezda za strojnice in artilerijo, volčje jame za tanke itd. Slutili smo, da smo prišli pred ta zid z nalogo zavzeti ga in pregnati fašiste, ki so nad leto dni čepeli v svojih utrdbah, vršec ofenzive na severu, na Bilbao, Oviedo...

V orožarni brigadi sem našel dva Slovence, o katerih bi

rad povedal malo več, ker je le zanimivo, kako življensko pot imajo nekateri med našim malim slovenskim narodom.

Komandant orožarne je bil Slovenec, oziroma ruski Slovenec Rinaldo, ki je svojčas živel v Trbovljah, kjer je njegov oče bil zelo aktiven v socialističnem gibanju. V svetovni vojni so ga poslali na rusko fronto, kjer je bil vjet. Kot dober ključavničar si je hitro našel delo in kot vojni ujetnik-delavec je živo deloval v ruskih delavskih organizacijah.

Po oktoberski revoluciji se je pridružil boljševikom in je tekom državljanske vojne in pozneje v dobi graditve nove Rusije bil v ospredju onih pionirjev, na temeljnem delu delu katerih se danes razvija delavsko-kmečka sovjetska država. Za svoje zasluge je dobil več visokih sovjetskih odlikovanj, s seboj je imel le eno, znak "Vorošilovega strelca". Bil je res strokovnjak v orožju in veselje je bilo delati v tej delavnici. 18 let ni bil več s Slovenci skupaj, pa je naš jezik še zelo dobro govoril.

Ko je slišal, kaj se godi v Španiji, je prošil za potni list in za dopust in s prvim parnikom je odplul v Španijo, kamor je prišel spomladi 1937. Zanimal se je za vse in mnogo me je vpraševal o Ameriki, o naših Slovencih tukaj, o našem delu in življenju. Z zanimanjem je

čital naše slovenske ameriške časopise, a sodba njegova o pisanju je bila taka, da jo raje zamolčim. Ko sem bil predstavljen iz orožarne na drugo mesto, mi je bilo težko razstati se s dobrim prijateljem Robertom Rinaldijem.

Ime drugega Slovenca, s katerim dva skupaj delala v orožarni bom izpustil. Belgrajska policija bi te vrstice mogla prekovati v kako hudo obtožbo po "zakonu o zaščiti države" in ga zašiti za "dve do dvajset let", kakor se kaznuje one v Jugoslaviji katere na en ali drugi način upravičeno ali neupravičeno, proglasijo za državni nevarne elemente. A španski prostovoljci so smatrali v Jugoslaviji za najnevarnejše osebe.

Stanko je doma iz ješenjskega okrožja. Bil je borec v četi "Matija Gubec". Po rahnah, katere je dobil, ga niso pustili več med borce in prišel je v orožarno iz istih vzrokov kot jaž.

Stanko je s petnajstimi leti že delal v jeseniških jeklarinah. Med stavko je raznašal letake in pozive organizacije v delavske hiše in imel je za seboj vedno spijone podjetja in državne policije, ki skupaj nastopajo proti delavstvu. Še ni imel šestnajst let, ko so ga med tem štrajkom proglasili za državni nevarnega komunisto. V verige uklenjenega, so ga s štirimi žandarji odpeljali

v Ljubljano v deželne zapore. Sodniki so ga več tednov zasliševali in mu skušali splesti kako vrv, ko pa je vsa njihova umetnost ostala brez rezultata in ko so se za mladoletnega Stankota začele zanimati delavske mase in mnogi advokati, profesorji, pisatelji, (ki niso mogli verjeti, da je šestnajstletni fantiček tako huda nevarnost za državo), so ga sodniki morali izpustiti.

Ko je Stanko prišel spet na Jesenice, je stavka še propadla. Zrušila je stavko sila oblasti, spodjedla pa sta delavske vrste neonotnost in medsebojni prepri. Stanko je bil med odpuščenimi vpisan na črno listo, kar je pomenilo, da ne bo dobil dela v nobenem podjetju na Slovenskem.

Za tega mladega borca so se zavzela delavska društva. Bil je v dramatičnem, v pevskem, v športnem in prosvetnem društvu, opravljal je razna uradna dela in dobival par centov, da je imel za vsakdanje skorjo kruha. Mnogo prepovedane delavske literature, brošuric, časopisov, knjig itd. je na skrivnih potih prihajalo na jesenice in Stanko je bil eden izmed najzvestejših čitalcev in razširjevalcev te osvobodilne literature. Policija in kompanjski agenti so mu bili noč in dan za petami. Ko je pripovedoval, kako se je moral umikati in skrivati, sem si mislil, da je v Sloveniji delav-

PROPAGANDNI IN TISKOVNI FOND

VI. IZKAZ

Timmins, Ont. Od priveditve ženskega oddelka SPZ. \$21.00. ... Cleveland, Ohio. Zbral T. J. S.: John Rožanc 50c, Jerry Cadenz 10c, A. Salamon \$1, Protifašist 50c, John Česnik 25c, D. Rotlich 25c, V. Prpović 50c, J. Strukelj-Ljubljanc 25c, Anton Frank 50c, M. Brezovar 20c, John Seme 50c. Skupaj \$4.55.

Zbral A. Janša: M. Brezovar 50c, Frank Okički 50c, Neimeno- van 25c, A. Janša \$1, S. Kalan \$1, A. Zupan 50c, Mirko Kne 50c, Frank Rebol 10c, Joe Modic 50c, Louis Kramer 25c, Neimeno- van 25c, A. Tavzel \$1, Josephine Tavzel 50c, Mary Baraga 50c. Skupaj \$7.50.

Zbral Anton Cavdek: Joseph Maleckar 25c, John Rolich 25c, Anton Cek 10c, A. Cavdek \$1. Skupaj \$1.60.

G. T. Collinwood \$1. Za nezadržano provizijo: T. J. S. \$1.88, Anton Janša \$3.90. ... Detroit, Mich. Prispevki: J. Drobnich \$2, F. Kapel 30c, za nezadržano provizijo: F. Modic 96c, Latin 34c, F. Kapel \$2.42. ... Bloomfield-Hills, Mich.: F. Thiel 50c. ... Pittsburgh, Pa.: Stefan Uršič 50c, A. H. za nezadržano provizijo \$1. Standardville, Pa.: Albert Judnich za nezadržano provizijo \$1.75. Chisholm, Minn.: Mary Kasun za nezadržano provizijo \$1.62. Kirkland Lake, Canada: L. Zdravje za nezadržano provizijo 50c. Helper, Utah: J. Zupančič \$1. Philadelphia, Pa.: P. Klein \$1. Neffs, Ohio: C. Dernach za nezadržano provizijo 25c. Kansas City, Kans.: V. Kriss \$1. Irvin Butte, B. C.: Canada: Perpar \$1. Skupaj \$13.12.

V prejšnjih izkazih objavljeno

SKUPAJ

Vsem zbiralcem in darovalcem prisrčna hvala!

NOVI IN PONOVI NAROČNIKI

NOVI:

Timmins, Canada: Martinac Geo. Pance P., Muhvich Angela, Strajnar L. Kirkland Lake, Canada: Krizez J., Turkalj Tony. Chaput Hughes, Canada: Zuzek Ivan. Cleveland, O.: Krall J., Novak Jack. Barberton, O.: Bombach A. Chisholm, Minn.: Lane Joseph. Lloydall, Pa.: Kotar Frank. Ljubljana, Jugoslavija: Korpar Rezi. Kirkland Lake, Canada: Pechaver Tony. Unity, Pa.: Gerlich M. J. McKees Rocks, Pa.: Simcich Frank. Imperial, Pa.: Kirin Frank. Neffs, O.: Zajc Frank. Detroit, Mich. Kos John. Helper, Utah: Kamby Tony. Milwaukee, Wis.: Jezernik Mary. E. Pittsburgh, Pa. Bohinc J. Adena, O.: Mandish John. Piteairn, Pa.: Medved Matt. Onalinda, Pa.: Zalar Frank, Deželan John. Noranda, Canada: Ostronich S.

PONOVI:

Schumacher, Canada: Andolsek L. Timmins, Canada: Prelogar John, Pirch Karolina. Kirkland Lake, Can.: Otonicar M. Chisholm, Minn.: Kasun S., Vudovnik Jos, Mihelic Agnes. Brooklyn, N. Y.: Končan Vinko. New York, N. Y.: Koblica F., Milovec J. Vintondale, Pa.: Jordan A. Yukon, Pa.: Poverk Matt. Detroit, Mich. Urbancich F., Traven Joe, Mezgec John, Cetinski Martin. Dearborn, Mich.: Horvat Martin. Onalinda, Pa.: Karošec Frank. Cleveland, O.: Marn J., Zaloznik A., Leonard J., Grzincic John, Malnar L., Skraba M. Detroit, Mich.: Gregor J. Waukegan, Ill.: Potochnik A. Pittsburgh, Pa.: Hrvatin J., Gosenca M., Standardville, Utah: Kump Anton. Dearborn, Mich.: Bostanik L. Atlin, B. C., Canada: Jakovich N. Timmins, Canada: Slak Margareta. Cicero, Ill.: Beton A. Chicago, Ill.: Brljavac J. Detroit, Mich.: Smoltz J. Bloomfield-Hills, Mich.: Thiel F. Mrs. Johnstown, Pa.: Planton J. Strabane, Pa.: Dr. "Postojnska Jama" West View, Pa.: Devunich S. Akron, Ohio: Gombac John. Cleveland, Ohio: Ces-

skim borec težje živeti od policije kot pa gangsterjem v Ameriki.

Ko je izbruhnila fašistična vstaja v Španiji in ko se delavci slišali, da se snujejo mednarodni bataljoni, jih je bilo na stotine, ki so bili pripravljene potovati v Španijo v boj proti fašistom.

(Dalje prihodnjič).

THREE STAR BOTTLING WORKS

Edini slovenski izdelovalci raznovrstnih mehkih pijač v Allegheny okraju. — Razpečevalci vseh vrst piva. 506 W. RAILROAD AVE. — Phone: Oakmont 305 — VERONA, PA.

NUDIMO PREGOG

PO NAJNIŽJH CENAH:

Ohio kosovec (Ohio Egg Clean) \$5.75
Kentucky Kosovec \$6.25
Opeka Kentucky (Lump screened) \$7.25
Oprani Poca (Poca Washed Stove) \$7.25

FORT WAYNE COAL CO.

6100 VANCOUVER AVENUE

DETROIT, MICH.

TYler 6-5131

Poslužite se naših najugodnejših ponudb!

nik J., Pirc John. Petrich J. ... vec P., Rezelj J., Savrlich J., Sodnikar F., Tavcar J., Udovitch J., Ujčić J., Osaben, cie J., Merhar J., Samsa J.

Progressive Women's Council ima 500 članic v New Yorku, so ročale na konvenciji, da so zbrali tisoč dolarjev za republikansko najo in sodelovale pri vseh komunalnih delavskih akcijah.

Farmerji v Wisconsinu vajo od gubernorja, da izpostavi voljenje, da bodo mogli Španijo dati milijon funtov sira, ki bi skladiščili in katerega v Združenih državah ne morejo prodati.

National Safety Council pravi, da je bilo več ljudi poškodovani doma kot pa je bilo poibiti in v njih na ulicah in cestah z avtomobili. Pennsylvania je znižala število avtntnih nesreč za 35%.

Dober premog in drva
Dobite pri
SEDMAK
MOVING
6506 St. Clair Avenue
Tel: Henderson 1920
Cleveland, Ohio

DR. RASNICK DENTIST

DON'T BE MIS-LED
"All-Pink dental plate materials are not all Genuine." Many of them are celluloid, except LUXENE or VERNONITE which are the latest and most reliable dental plate materials.

LUXENE and VERNONITE possess greater strength, toughness, longer color life and give a natural appearance.

BROKEN TEETH REPAIRED
Laboratory Prices
3-Hour Service
PHONE FOR SPECIAL PRICES

6201 PENN AVE.
E. Liberty, cor. Collins, MO. 64112

Člani unij in naročniki "Naprēja" dobijo znaten popust pri vseh delih.